

Afișăm, cu toții, aceeași expresie tipică a americanului la Paris, o combinație de mirare și mulțumire de sine pentru că ne-am extras din mijlocul neplăcerilor și pericolelor vieții de zi cu zi din țara noastră natală — o mișcare deșteaptă —, expunându-ne, în același timp, cu vitejie, exigențelor legate de moneda străină, limba dificilă și felurile ciudate de mâncare, cum ar fi *tripes*¹ sau *andouillette*².

Suntem, cu toții, conștienți de situația și de suferința lui Roxy. Sau, mai bine zis, de dezamăgirea ei. O respectăm pentru curajul cu care trece prin cea mai mare dezamăgire a vieții sale, un *chagrin d'amour*³ care durează o veșnicie.

¹ Burtă de vită (l. fr.).

² Cărnăcior de porc (l. fr.).

³ Suferință din dragoste (l. fr.).

1

*Dacă nu găsim nimic care să ne placă, măcar
vom găsi ceva nou.*

— Voltaire

Lucrurile pe care le-am învățat la facultatea de cinematografie de la USC mă fac să văd viața ca pe un film. Filmul, schimbător ca vântul și guvernat de principii arbitrare de coerență, care contrastează cu solemnitatea statică a picturii, ar putea fi un mediu mai potrivit pentru redarea a ceea ce pare că se întâmplă, ba chiar și emblematic pentru firile noastre, a mea și a lui Roxy, precum și pentru natura celor două societăți, cea americană și cea franceză. Însă comparația dintre lumea veche și cea nouă este prea la îndemână și nu vreau să ajung la concluziile de la care am pornit. Asta dacă poți porni de la niște concluzii. Deși cred că așa procedăm cu toții.

După cum am spus, mă numesc Isabel Walker. O tânără în călătorie peste hotare, care, în cele câteva luni de când se află în Paris, a învățat îndeajuns de multe lucruri încât să se fi schimbat în mod considerabil. La urma urmelor, nu acesta

este scopul tinerilor americani care pleacă peste hotare? Să fie obligați să se gândească la lucruri care nu le-au trecut niciodată prin cap? Ar trebui să explic cum eram eu *atunci*.

Sosisem în Franța hotărâtă să-mi petrec câteva luni având grijă de Geneviève (Gennie), fetița de trei ani a lui Roxeanne, sora mea, care era însărcinată. Plănuiam să citesc cărți în franceză, care nu mă așteptam să-mi placă prea mult (citisem niște Rabelais la școală și mi se păruse dezgustător, cu toată vorbăria lui despre pârturi și găoaze) și, sub pretextul că o ajutam pe Roxy, speram să-mi pot cizela apucăturile de californiană pe care Universitatea Californiei de Sud nu reușise să le facă să dispară. După facultate (pe care eu nu o terminasem, propriu-zis), de obicei știi cam încotro vrei să te îndrepti, însă pentru mine Franța nu făcea parte din aceste planuri, ci era doar ocazia de a trage de timp și de a amâna cât puteam de mult momentul în care ar fi trebuit să iau adevăratele hotărâri. Când m-am lăsat de facultate, mi-am dat seama că cei din lumea mea, care se arătau, de obicei, atât de înțelegători și afectuoși, mă priveau cu o oarecare asprime când mă întrebau ce aveam de gând să fac, ca și cum se așteptau la un răspuns serios și detaliat, în timp ce prietenii mei, aflați în așteptarea rezultatelor testelor finale, aveau tendința de a-și feri privirea când mă întâlneau. „O să lucrez la scenariul meu”, le spuneam eu, „și o s-o ajut pe Roxy cu bebelușul. Și vreau să aflu mai multe despre cinematografia europeană.” Dar aceste cuvinte nu făceau altceva decât să-i determine pe inchiizitorii mei să mă măsoare tăcuți, din cap până în picioare, înainte de a schimba vorba.

Am ajuns la Paris după cum plănuisem — se împlinesc deja șase luni — și s-a întâmplat să fie chiar a doua zi după ce Charles-Henri, soțul francez al lui Roxy, a părăsit-o. Am luat un taxi de la aeroport pentru că Roxy îmi explicase că nu

conduce în Franța deoarece nu voia să piardă timpul cu școala de șoferi. Mi s-a părut ciudat, mai ales că Roxy, californiană adevărată, a condus de la șaisprezece ani. Nici măcar nu-mi puteam imagina o societate în care o tânără soție, casnică, nu ar avea carnet de conducere.

Nu mai călătorisem în străinătate până atunci; asta dacă nu punem la socoteală Tijuana. Când m-am rostogolit din avion, eram mult prea entuziasmată ca să mai simt oboseala de pe urma zborului lung. M-a străbătut un fior nu foarte plăcut de teamă când vameșul mi-a ștampilat pașaportul, pentru că era ca și cum mi s-ar fi cerut să sar de pe o clădire pe alta. Oare aveam să reușesc?

Toată lumea vorbea franceză. Știam, fără îndoială, că așa urma să fie, dar nu bănuisem că aveam să mă simt atât de pierdută.

— Ai grijă, să nu te franțuzești de tot, îmi spusese tata, când mă conduseseră la aeroport. Nu uita că pentru un american, e bună și o „engleză și atât”.

Asta era o aluzie la nuvela lui Kipling *Cum și-a câpătat leopardul petele*. („Când vorbești cu un — e bun și un «negrule» și atât” — grijulie, Margeeve acoperise cu pasta albă respectivul cuvânt din exemplarul nostru, iar noi, evident că nu-l pronunțasem niciodată.) Însă nu era nici un pericol ca eu să-mi schimb „blana”, asemenea leopardului — nu aveam să înțeleg niciodată franceza, așa încât acum îmi era imposibil să comunic cu cineva din jurul meu.

Îmi tot băteam capul cu pronunția corectă a cuvintelor „*Maître Albert*”, numele străzii pe care stătea Roxy, ca nu cumva taximetristul să mă ducă în cu totul altă parte; mă tot întrebam dacă omul avea să fie ursuz, așa cum li se dusesese vestea taximetriștilor francezi, și, în general, dacă venirea mea în

Franța era o greșeală și un fals moment de cotitură în viața mea. Roxy pesemne că mă urmărea de la fereastră când am ajuns acolo sau poate auzise troncănitul taxiului pe stradă, pentru că a deschis ușile de lemn, mari și verzi, și mi-a ieșit în întâmpinare. A plătit taxiul și m-a pupat. Șoferul ne-a privit îndelung, prietenește.

Am fost un pic șocată de scara din interiorul clădirii în care se afla apartamentul lui Roxy, de pereți scorojiți și de treptele dărăpănate și tocite, din lemn de stejar. Acum știu să apreciez frumusețea scărilor construite în secolul al șaptesprezecelea și mobila Louis Quinze, dar atunci, în prima zi, după călătoria aceea nesfârșită, recunosc că, din perspectiva mea de californiană, mi se păruse că Roxy ajunsese rău de tot. Sau, mai degrabă, îmi imaginam că asta ar fi gândit părinții noștri, mai ales Margeeve. Am simțit că devin, în mod subtil, părtașă la secretul despre locul deplorabil în care trăia Roxy, aici, departe de casă, și mi-am spus că nu trebuia s-o dau de gol.

Sora mea, Roxy — de fapt, sora mea vitregă — este poetă. Poezia nu e un hobby pentru ea, ci o profesie pentru care s-a pregătit la Universitatea din California, în Irvine, și, mai târziu, la Universitatea din Iowa. I-a fost publicat un volum de poezii la editura Illinois Wesleyan și multe dintre creațiile ei au apărut în diferite reviste. Sincer, întotdeauna mi-a fost un pic ciudă pentru că părinții noștri au încurajat-o să continue această ocupație frivolă și deloc bănoasă, în timp ce pe mine m-au mînat spre diferite cariere de genul contabilitate, administrarea resurselor umane — care se traduce prin a învăța cum să intervievezi oamenii și să le atribui funcții — și reprezentant al unui furnizor de servicii informatice. Și acestea nu sunt decât trei dintre ocupațiile ciudate de respingătoare de care auzeau pentru prima dată în viața lor, dar cărora ar fi vrut să mă

dedic trup și suflet, într-atât de disperați erau să găsească o meserie pentru care aș putea să mă pregătesc.

Nu mă înțelegeți greșit: admir poemele lui Roxy. Ce n-aș da să pot găsi două cuvinte aiurite și să le fac să sune bine împreună, așa cum poate ea. Sunt surprinsă întotdeauna când îi citesc creațiile pentru că altfel, în realitate, când vorbește, Roxy pare a fi o persoană normală, nici n-ai zice că-i trec prin cap chestii ciudate și complicate.

Există oameni ale căror vieți urmează modelul unei electrocardiografe de infarct, cu sușuri abrupte și coborâșuri amețitoare, ca dinții unui ferăstrău, iar Roxy este un asemenea om. Am iubit-o din clipa în care ne-am întâlnit, la nunta tatălui meu cu mama ei, când eu aveam doisprezece ani, iar ea șaptesprezece. Cât am crescut împreună, mi-a plăcut la nebunie cum se repezea acasă de la școală, trântea ușa camerei ei și hohotea cu mare talent actoricesc. Mai târziu, au apărut premiile pe care ea le lua la școală și faptul că a fost șefă de promoție, cauzele și teoriile ei, poezia și seriozitatea ei plină de pasiune — apoi strălucirea surprinzătoare a căsătoriei ei din dragoste cu șarmantul francez, iar acum, uimitoarea și dramatica ei despărțire.

Suntem atât de diferite, sora mea vitregă și cu mine, încât oamenii nu ne compară, motiv pentru care am rămas prietene. De aici și misiunea mea, am putea să-i spunem și așa, de a veni la Paris ca s-o ajut cu bebelușul pe care avea să-l aducă pe lume în curând, la care se adăugase, acum, și aceea de a-i fi alături în acest moment de criză. În mod normal, n-aș fi cea mai bună alegere pentru cineva care să aibă grijă de un copil. Dar m-am priceput mereu s-o ajut pe Roxy; eu eram cea care aduna întotdeauna hainele de pe jos și care făcea ordine în dulapurile noastre.

Mi s-a părut că Roxy arăta bine, poate doar un pic mai plinuță decât atunci când o văzusem eu, vara trecută, dar sarcina nu era încă vizibilă. Avea părul tuns la nivelul umerilor, cu vârfurile tăiate în linie dreaptă, leit Jeanne D'Arc. Are părul și ochii în aceeași nuanță de maro-deschis pe care o are pielea căprioarei din pădure. Înăuntrul ei ardea o lumină care o făcea să radieze, iar tenul ei translucid semăna cu un abajur din pergament rozaliu. Nu o mai văzusem niciodată arătând atât de bine, dar, din modul în care se comporta, părea ușor tulburată.

— Charles-Henri e la țară, mi-a zis ea imediat.

Asta e tot ce mi-a spus, la început, ca justificare a absenței lui. Dar eu eram prea obosită din cauza diferenței de fus orar ca să pot înțelege mare lucru. Încet, încet, simțeam cum mă fură un somn greu, ca și cum aș fi băut cucută.

— Arăți minunat, Izzy, a spus ea. Nu-i așa că Parisul e adorabil? Sunt sigură că o să-ți placă la nebunie. Dă-mi geanta. Asta e tot bagajul tău? Mai bine. Nu ai dressing la tine în cameră. Am uitat să-ți spun că în Franța nu există dressinguri. Gennie e la grădiniță.

Și așa mai departe.

Apartamentul lui Roxy era mic și văruit în alb. Înăuntru se aflau o comodă veche, de pe care se desprinseseră câteva fâșii de furnir, și o canapea din piele, precum și câteva dintre uriașele picturi abstracte ale lui Charles-Henri. Era acolo și un șemineu din piatră, deasupra căruia era atârnată o pictură, moștenire de familie, reprezentând-o pe Sfânta Ursula, care, cu zâmbetul ei visător, părea că mă întâmpină; un chip cunoscut din trecutul meu, asemenea unei fotografii de familie. Crezusem dintotdeauna că femeia din tablou este o prințesă care primește darurile scumpe ale unui pretendent bogat, însă Roxanne a ținut-o mereu pe a ei, cum că aceasta este Sfânta

Ursula, fecioara războinică. Presupun că asta dovedește modul de a fi al lui Roxy, exigentă și castă, în ciuda sarcinii și a crizei sentimentale prin care trece. Sfânta Ursula e o fecioară din secolul al patrulea care a fost masacrată, dar în tabloul acesta e surprinsă într-un moment de contemplare, în camera ei, în timp ce se odihnește, cu o carte în poală, fără să arunce măcar o privire grămezii de daruri oferite de regele care dorește s-o ia de soție. Cele două însoțitoare care stau în spatele ei, în picioare, par a o susține cu dârzenie. Camera nu e luminată decât de o lumânare aflată pe masă, lângă cotul Ursulei. Tocmai această pâlpâire, care îi mângâie ușor chipul și care se reflectă în aurul și nestematele din spatele Ursulei, mi-a readus în minte numele Georges de la Tour.

Cred că lui Roxy îi plăcea mai mult acest tablou pe vremea când nu știam că fata din el e Sfânta Ursula sau că fusese pictat de La Tour (dacă chiar așa o fi fost) — înainte să capete valoare și să devină simbol și motiv de invidie.